

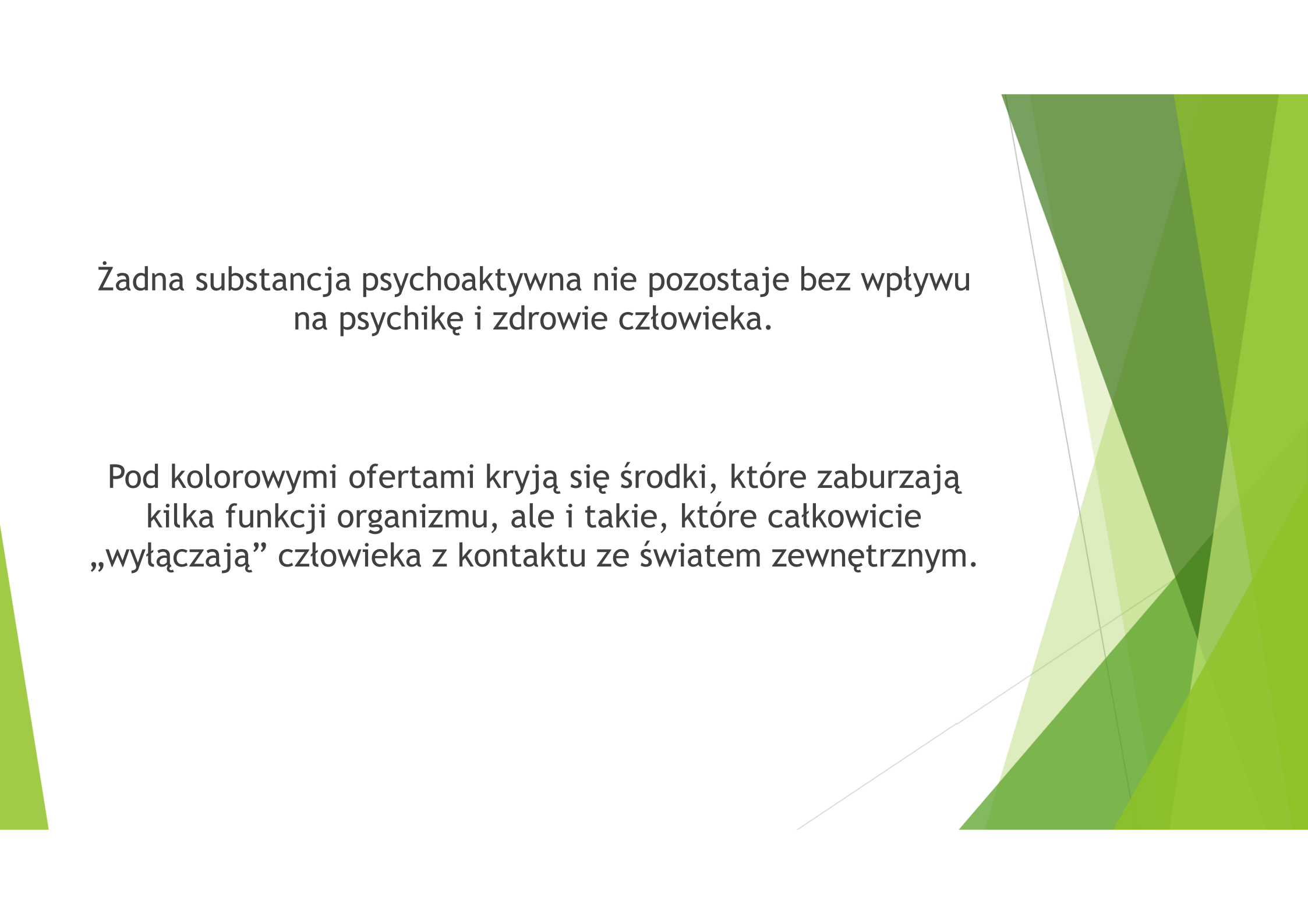
M. Z. Jędrzejko, T. Białas, Z. Stańczak

NARKOTYKI DOPALACZE NOWE ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE CZ. V

Żadna substancja psychoaktywna nie pozostaje bez wpływu na psychikę i zdrowie człowieka.

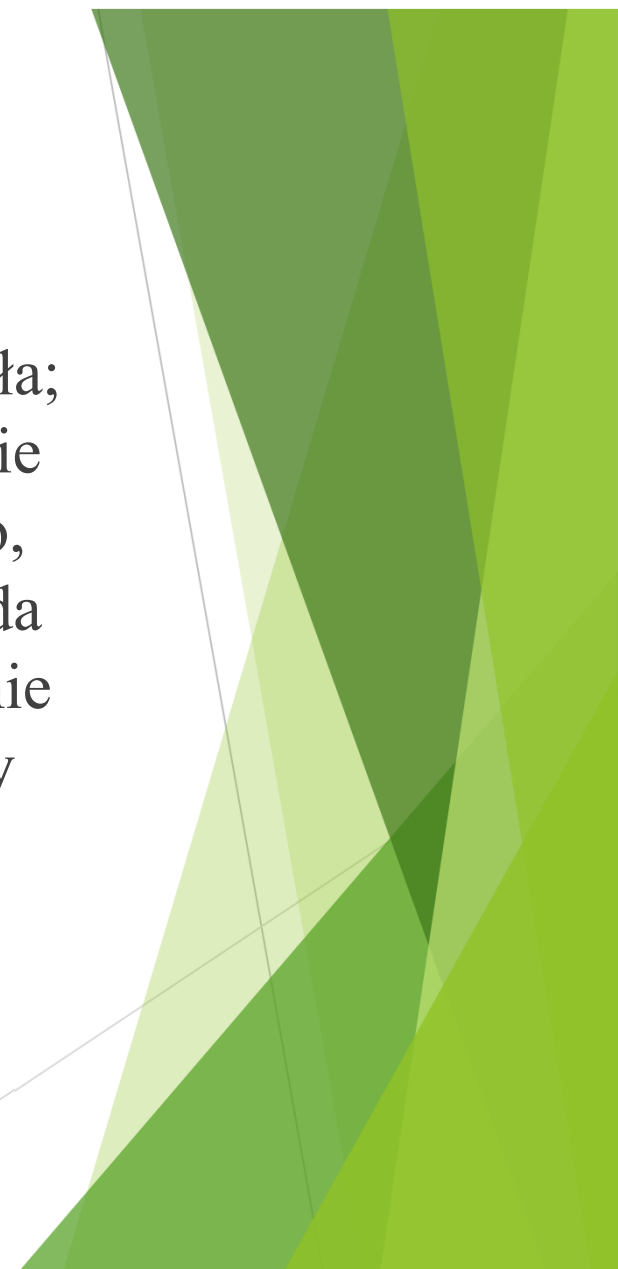
Pod kolorowymi ofertami kryją się środki, które zaburzają kilka funkcji organizmu, ale i takie, które całkowicie „wyłączają” człowieka z kontaktu ze światem zewnętrznym.

Najniebezpieczniejsze substancje psychoaktywne:

Heroina, syntetyczne opioidy	Silnie uzależnia fizycznie, leczenie uzależnienia jest bardzo trudne i długie. To jeden z najbardziej destrukcyjnych narkotyków
Ecstasy	Silnie pobudza, gwałtownie podnosi ciśnienie i tętno. Może doprowadzić do przegrzania organizmu i śmierci
Syntetyczne katynony	Silnie zaburzają pracę OUN, układu krążenia i oddechowego. Są obecnie najbardziej śmiertelnymi narkotykami
Syntetyczne kannabinoidy	Silnie uzależniają, wywołują „dziurę reakcji” - dziecko nie potrafi ocenić zagrożeń, terapia jest bardzo długa
Marihuana hydroponiczna	Ma wysoki potencjał uzależnienia psychicznego, jest szczególnie niebezpieczna dla adolescentów
„Pigułki gwałtu”	Całkowicie bezwonne, bez koloru i smaku, „wycinają” zdolność do kontrolowania siebie do 45-60 minut

Marihuana silnie zaburza percepcję rzeczywistości –
odległość, szerokość, dynamikę ruchu drogowego, światła;
od palenia marihuany się nie umiera, po marihuanie ginie
się pod kołami samochodu, bo zauważymy go za późno,
bo wchodzimy na jezdnię na czerwonym świetle, wypada
się z balkonu (bo THC w marihuanie zaburza zrozumienie
wysokości i sytuacji), topi się w jeziorze (nie potrafimy
ocenić swoich sił)...

Większość dopalaczy na kilka, kilkanaście minut całkowicie odcina człowieka od słuchu, widzenia, myślenia abstrakcyjnego, oceny zagrożeń, percepcji bólu.

Każdy narkotyk jest uzależniający, a w zależności od typu generuje uzależnienie psychiczne lub/i fizyczne.

W przypadku stwierdzenia ryzyka przebywania
nastolatka pod wpływem narkotyku czterech rzeczy
nie wolno NIGDY robić:

1. Nigdy NIE KRZYCZ, nie wykonuj gwałtownych ruchów, nie bij, NIE SZARP – po pierwsze dziecko tego nie rozumie, po drugie może odpowiedzieć skrajnymi zachowaniami agresywnymi;
2. Nie zajmuj się wypytywaniem, gdzie dziecko było, dlaczego to zrobiło – często wasza pociecha nie rozumie waszych słów, ma zaburzone myślenie, słuch;
3. Nie wolno podawać dziecku NICZEGO DO PICIA (wyjątkiem jest używanie marihuany) i jedzenia;
4. Nie wolno przyjąć postawy – przeczekamy to jakoś;

W ostatniej dekadzie odnotowano ponad 300 śmiertelnych przypadków po jednorazowej dawce dopalacza oraz około 30 tysięcy ostrych zatruć, w wyniku czego doszło do poważnych uszczerbków na zdrowiu – nierzadko nieodwracalnych. Często dlatego, że pomoc medyczna przyszła zbyt późno.

Cztery inne działania, które należy podjąć:

1. Jeśli masz pewność, że nie jest to marihuana, natychmiast **WEZWIJ POGOTOWIE**; nie wstydź się tego, myśl o tym, jak skutecznie ratować dziecko;
2. Obserwuj zachowania dziecka, sprawdź jego temperaturę, tętno, spójrz na źrenice, okolice nosa; sprawdź czy nie ma jakichś charakterystycznych reakcji – możesz powiedzieć o nich telefonicznie pogotowiu bądź ratownikom;
3. Nie pozwól, aby dziecko podeszło do okna; nie pozwól, aby opuszczało pomieszczenie (nie stosuj siły, raczej blokowanie ciałem, mów spokojnie, nie sprzeczasz się);
4. Nie blokuj wymiotów (zabezpiecz je i oddaj ratownikom); jeśli znajdziesz narkotyki, zabezpiecz go i także oddaj ratownikom;

10 kroków postępowania:

1) Sprawdź, czy masz kontakt z synem/córką/nastolatkiem/nastolatką – pytaj prosto: „hej słyszysz mnie, słyszysz mnie?” Jeśli przez kilka sekund nie będzie odpowiedzi, to znaczy, że mamy do czynienia z silnym zaburzeniem ośrodkowego układu nerwowego. Jeśli poczujesz intensywnie słodki zapach z ubrania lub włosów – prawdopodobnie jest to zapach po palonej marihuanie.

2) Spójrz na oczy dziecka, sprawdź wielkość źrenic – jeśli są bardzo duże i nie reagują na światło, to znaczy, że używało psychostymulantów (uważaj może być agresywne, nadpobudliwe, **NIE SPRZECZAJ SIĘ Z NIM**); jeśli źrenice są ekstremalnie duże, to sygnał, że może to być ekstazy; jeśli źrenice są bardzo małe (1-2 mm), oznacza to działanie środków silnie tłumiących (barbiturany, benzodiazepiny, opiaty); różowe białka z licznymi przekrwieniami oznaczają działanie THC – marihuany.

10 kroków postępowania:

3) **SPRAWDŹ**, czy w okolicach nosa nie ma zaczerwienienia, sprawdź, czy otoczki oczu nie są silnie zaczerwienione – to najprawdopodobniej oznacza, że dziecko snifowało narkotyk (wciągało przez nos) – tak używa się amfetaminy, niektórych dopalaczy czy kokainy.

4) **SPRAWDŹ TĘTNO** i temperaturę (przyłóż zewnętrzną stronę dłoni do skroni dziecka i potrzymaj 7-8 sekund – odpowiedz sobie: gorące, letnie, zimne). Jeśli gorące, to znaczy, że narkotyk spowodował bardzo wysokie podniesienie temperatury ciała – oznacza to działanie silnych psychostymulantów lub dopalaczy (połóż na karku i szyi dziecka zimny ręcznik). Jeśli ciało jest chłodne, rozgrzej je intensywnym nacieraniem i okryj dziecko ciepłym kocem (kurtką) – nie podawaj niczego do picia!

POWIADOM POGOTOWIE, podaj adres i to, co do tej pory stwierdziłeś, spokojnie odpowiadaj na pytania.

10 kroków postępowania:

5) Jeśli twoje dziecko posiada jeszcze narkotyk – dopalacz, ZABEZPIECZ GO, ale staraj się to zrobić przez foliową torebkę. Nie wachaj i nie smakuj tej substancji. Nigdy jej nie wyrzucaj do śmieci, sedesu... Po przybyciu pogotowia oddaj ją ratownikom.

6) Spytaj dziecko, czy coś je boli, możesz to robić, dotykając delikatnie po kolei głowy, okolic klatki piersiowej i brzucha. Ból klatki piersiowej oznacza zaburzenia układu oddechowego (narkotyk był prawdopodobnie palony lub snifowany) – uważaj, bo może być potrzebne sztuczne oddychanie. Jeśli boli brzuch, to prawdopodobnie narkotyk został zażyty drogami pokarmowymi – nigdy nie blokuj wymiotów. Zabezpiecz wymiociny – oddasz je ratownikom.

10 kroków postępowania:

7) SPRAWDŹ, czy na skórze nie ma jakiejś wysypki, czy nie pojawia się „gęsia skórka”, czy nie ma napięcia mięśniowego – staraj się to zapamiętać, aby przekazać ratownikom. Sprawdź potliwość – ta bardzo wysoka może oznaczać przegrzanie organizmu. Wtedy można chłodny ręcznik położyć na głowie i otrzeć twarz wilgotną szmatką.

8) Nieustannie mów do dziecka, nie pozwól mu zasnąć, obserwuj jego reakcję, słuchaj, co mówi – to mogą być ważne informacje dla ratowników;

10 kroków postępowania:

9) Staraj się, aby dziecko siedziało, raczej nie leżało. Jeśli musisz je położyć, to nigdy na ziemi (podłóż coś) – pamiętaj o pozycji bezpiecznej;

10) Po przybyciu pogotowia przekaz dziecko, to, co zabezpieczyłeś i kluczowe informacje. Po tym wszystkim nie biegnij do samochodu, aby pojechać za pogotowiem. **TO WAŻNE.** Oczekaj co najmniej 20 minut (nie skracaj tego czasu), staraj się wypić wodę, sok, herbatę (nic, co może jeszcze bardziej podnieść ciśnienie). Usiądź, zjedz coś bogatego w węglowodany. Musisz się uspokoić, aby nie spowodować wypadku, aby nie popełnić błędu na drodze. Dopiero wtedy jedź do szpitala.

Postępowanie w sytuacjach krytycznych wymaga **OPANOWANIA i SPOKOJU**. Temu sprzyja wiedza.

Narkotyki a obszary aktywności nastolatka

- ▶ Dyskoteki, kluby nocne, wielkie imprezy muzyczne – marihuana, ecstasy, amfetamina;
- ▶ Przynależność do grup kibolskich – amfetamina, dopalacze;
- ▶ Pseudokulturystyka – sterydy anaboliczne, amfetamina;
- ▶ Kontakt ze środowiskami przestępczymi – dopalacze, amfetamina, marihuana;
- ▶ Imprezy u innych nastolatków – marihuana;
- ▶ Zielone szkoły, wycieczki, wyjazdy z rówieśnikami – dominuje marihuana.

Nie można wykluczyć także kontaktu z innymi narkotykami, używania kilku substancji naraz bądź przyjmowania narkotyków łącznie z alkoholem.

Stan po alkoholu zwiększa ryzyko sięgania po narkotyki – nastolatek ma mniejszą kontrolę zachowań. Uczenie wstrzemięźliwości i abstynencji alkoholowej jest też działaniem antynarkotykowym. Na ogół równoległe używanie narkotyków i alkoholu przyspiesza uzależnienie/

Polski mit:

18-latki mogą już pic alkohol, bo są pełnoletnie.

Fakty:

18 lat to tylko bariera administracyjna – zdecydowanie na niską. Badania dowodzą, że opóźnienie kontaktu z alkoholem powyżej 20. roku życia zmniejsza wyraźnie ryzyko uzależnienia od niego.

Narkotyki rzadko pojawiają się w życiu nastolatka w sposób nagły. Dostrzegamy ich „cienie” w różnych zachowaniach i postawach.

- ▶ Pojawianie się elementów narkotykowym na ubraniach, plecakach, piórnikach itp.
- ▶ Niby zdawkowe, przypadkowe wypowiadanie opinii o narkotykach, np. „przecież alkohol zabija więcej ludzi niż marihuana, po co ta hipokryzja”;
- ▶ Późne systematyczne powroty do domu zakończone zamykaniem się dziecka w pokoju oraz unikaniem rozmów z rodzicami;
- ▶ Jakiegolwiek gadżety narkotykowe – fajki, fifki, podgrzewacze, menzurki, opalone kawałki folii aluminiowej, torebki sprężynowe ze śladami zieleń lub proszku;
- ▶ Unikanie przedstawiania znajomych koleżanek i kolegów, odmowa informowania o miejscach pobytu;
- ▶ Powtarzające się przysypianie dziecka w ciągu dnia, wyraźne obniżenie wyników edukacyjnych;
- ▶ Nagminne wagary, okłamywanie, znikanie z domu pieniędzy lub rzeczy;
- ▶ Szyńko rosnąca agresja dziecka połączona z wulgaryzmem i silnym pobudzeniem;
- ▶ Powtarzające się niewracanie dziecka na noc do domu.

Narkotyki i dopalacze działają osobniczo. Wszystkie są bardzo groźne. Chodzi o to, aby dziecko nigdy nie spróbowało narkotyku, nawet eksperymentalnie, bo koleżanki i koledzy mają to już za sobą. Trzeba spokojnie i wytrwale tłumaczyć dzieciom, że reakcja na narkotyki może być powiązana z ich zdrowiem, np. problemami endokrynologicznymi, krążenia, astmą i innymi chorobami.

Na poziomie relacji rodzice – dzieci możemy stosować chemiczne testy ślinowe i moczowe. Ślinowe są dokładniejsze i często wykrywają od razu wiele substancji. Oprócz testów chemicznych można przeprowadzić także testy niechemiczne.

Obserwacja zachowań i wyglądu zewnętrznego.

Zmodyfikowany test wielu kroków

- ▶ Jeśli podejrzewamy, że nastolatek jest pod wpływem narkotyku, prosimy, aby stanął w pozycji wyprostowanej - dobrze byłoby, aby przed nim była przestrzeń do wykonania 6-9 kroków;
- ▶ Prosimy dziecko, aby postawiło prawą stopę przed lewą i rozłożyło ramiona jak najszerzej;

Obserwuj, czy dziecko się nie chwieje, czy potrafi zachować równowagę, jak szybko reaguje na twoje polecenia. Z reguły osoby pod wpływem marihuany nie potrafią tak ustać dłużej niż 3-4 sekundy. Osoby pod wpływem dopalacza nie wytrzymują w takiej pozycji nawet 2-3 sekund.

Zmodyfikowany test wielu kroków

- ▶ Wydadź polecenie dziecku: „Przejdź do przodu 7 kroków i obróć się przez lewe ramię. Zatrzymaj się i nie poruszaj”.

Osoby pod wpływem marihuany mylą często kierunek obrotu, idą chwiejnym krokiem, mylą liczby kroków oraz nie potrafią stać nieruchomo. Osoby pod wpływem psychostymulantów idą bardzo szybko, ruchy wykonują bardzo dynamicznie, a po obrocie są pobudzone. Leki tłumiące skutkują wyraźnie opóźnionym wykonaniem poleceń lub ich niewykonaniem, mylą polecenia.

Zmodyfikowany test wielu kroków

- ▶ Powtórz komendę: „Przejdź do przodu 7 kroków, wykonaj obrót przez prawe ramię”.

Zweryfikuj zachowania dziecka - poszukaj analogii z poprzednim zachowaniem. Jeśli osoba poddawana testowi nie potrafi dokładnie. Jeśli osoba poddawana testowi nie potrafi dokładnie wykonać polecenia, robi to za szybko lub z bardzo dużym opóźnieniem, prosi wielokrotnie o powtórzenie polecenia, istnieje duże prawdopodobieństwo, że jest pod wpływem substancji psychoaktywnej.

Oczopląsy poziomy i pionowy

- 1) prosimy, aby osoba stanęła przed nami i opuściła ręce, dłonie trzymała przy udach;
- 2) Stajemy bezpośrednio przed osobą w odległości 70-80 cm, zaciskamy prawą dłoń, pozostawiając wyciągnięty palec wskazujący;
- 3) Ustawiamy naszą dłoń z palcem skierowanym do góry na wysokości nosa, aby końcówka palca znajdowała się na wysokości źrenic badanej osoby;
- 4) Wydajemy badanej osobie następującą komendę: „proszę wodzić wzrokiem za moim palcem, ale proszę nie ruszać głową”. Dla pewności możemy zapytać, czy osoba rozumie nasze pytanie.
- 5) Jeśli rozumie, przesuwamy powoli palec w lewo (równoległe do ziemi) tak długo, aż jego oko znajdzie się w maksymalnie skrajnym położeniu - zatrzymujemy palec i trzymamy go w tej pozycji około 7-8 sekund i obserwujemy zachowanie gałki ocznej.
- 6) Przesuwamy palec powoli w prawo, aż gałki oczne znajdą się w drugim skrajnym położeniu. Znowu obserwujemy przez 7-8 sekund.
- 7) Czynność tę powtarzamy trzykrotnie.
- 8) Oceniamy zachowanie gałek,; jeśli przed upływem 7-8 sekund zaczną wyraźnie drgać, oznacza to zaburzenie kontroli ocznej i może być objawem wpływu substancji psychoaktywnej.

Ten sam test możemy powtórzyć, sprawdzając ruch pionowy gałek ocznych. Podwójna weryfikacja utwierdzi nas w ocenie.

Próba palec - nos:

Większość narkotyków i dopalaczy istotnie zaburza koordynację ruchową. Pozytywny wynik tej próby (wystąpienie braku koordynacji) sugeruje używanie marihuany, haszyszu, przedawkowanie leków uspokajających i nasennych lub narkotyków z grupy opioidów, bądź przyjmowanie substancji działających podobnie.

Ćwiczenie daje dowód na zaburzenie pracy mózdzku, który odpowiada za koordynację ruchową, zachowanie równowagi oraz planowanie ruchów. Test możemy przeprowadzić wyłącznie z osobą słyszącą nasze pytania i polecenia.

- 1) Prosimy, aby osoba badana stanęła ze złączonymi stopami (to ćwiczenie można zrobić też na siedząco) i wyciągnęła obie ręce przed siebie oraz zaciśnęła dłonie, pozostawiając wyciągnięty palec wskazujący w prawej i lewej dłoni.
- 2) Prosimy, aby badany zamknął oczy.
- 3) Prosimy badanego, aby na nasze polecenia „PRAWA” i „LEWA” zamiennie dotykał czubka nosa palcem wskazującym prawej lub lewej dłoni.
- 4) Test realizujemy w cyklu 8-9 powtórzeń.
- 5) Jeśli liczba błędów jest większa niż 2,3 (chybienie czubka nosa, używanie niewłaściwej ręki albo niewłaściwego palca), świadczy to o zaburzeniu OUN uniemożliwiającym koordynację ruchową oraz sprawny odbiór bodźców słuchowych.

Testy chemiczne

- ▶ Najlepsze testy wielonarkotykowe i ślinowe wykrywają nawet do 8 substancji w jednym badaniu. Takie test są dostępne niemal w każdej aptece.
- ▶ Współczesne testy wykrywają jedynie tzw. narkotyki klasyczne - są nieprzydatne przy NSP.
- ▶ Testy moczowe mają niski wskaźnik trafności i łatwo je „oszukać”.

Narkotyki i dopalacze - ważne wskaźniki

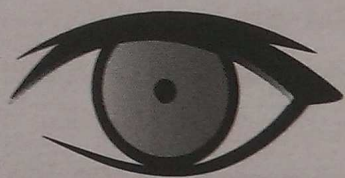
Warto pamiętać, że niektóre narkotyki oraz nowe substancje psychoaktywne:

- ▶ Całkowicie uniemożliwiają choremu panowanie nad swoim zachowaniem;
- ▶ Generują zachowania agresywne, w tym skrajne tworzące zagrożenie dla zdrowia i życia dla innych osób;
- ▶ Znoszą percepcję bólu i oceny sytuacji, w wyniku czego osoba PO DOPALACZACH nie odczuwa bólu po złamaniu, otwartej ranie lub innych uszkodzeniach;
- ▶ Niektóre z nich wywołują skłonności autodestrukcyjne i samobójcze.

Tabela 8. Klasyczne zachowania po zażyciu narkotyku

• Pobudzenie motoryczne, nerwowość • Skłonność do ryzyka • Potliwość • Psychozy • Wysokie tętno • Szerokie źrenice	To najprawdopodobniej SUBSTANCJA POBUDZAJĄCA
• Omdlenia • Problem z kontaktem • „Odloty” i majaczenia • Zachwiania równowagi • Małe źrenice	To najprawdopodobniej SUBSTANCJA OŁĘPIAJĄCA
• Gwałtowne zmiany nastroju • Silne pobudzenie • „Odloty” i trudny kontakt • Halucynacje	To najprawdopodobniej DOPALACZ
• Wesołkowatość, pobudzenie • Problemy z koordynacją ruchów • Zaczerwienione białka • Euforia, odprężenie	To najprawdopodobniej MARIHUANA

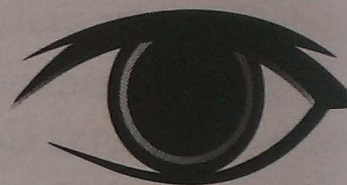
Grafika 58. Oczy osoby pod wpływem narkotyku – przykłady reakcji

Zaczerwienione białka
– najprawdopodobniej
MARIHUANA

Silnie powiększone
żrenice (8–10 mm) –
najprawdopodobniej
KOKAINA, AMFETAMINA,
METAMFETAMINA,
EFEDRYNA,
PSEUDOEFEEDRYNA,
ATROPINA, silne DOPALACZE

Silnie powiększone
żrenice
(9–10 i więcej mm) –
najprawdopodobniej
ECSTASY

Narkotyki i dopalacze - ważne wskaźniki

1. Jeśli tylko podejrzewasz użycie dopalacza - natychmiast wzywaj pogotowie.
2. Nie blokuj jakichkolwiek wymiotów - ta reakcja jest wynikiem zatrucia organizmu. To, co nastolatek „wyrzuci” z siebie, powinienś zabezpieczyć i oddać ratownikom medycznym.
3. Jeśli znalazłeś niebezpieczną substancję, nie wyrzucaj jej - staraj się jej nie wąchać, nie dotyka rękoma, nie smakuj. Zawiń w folię i bezwzględnie oddaj ratownikowi.
4. Pamiętaj, że nie masz przed sobą ukochanej córki, wspaniałego syna, lecz masz kogoś chorego. Wyłącz emocje - postępuj racjonalnie.

Wiele reakcji narkotykowo - dopalaczowych po prostu widać.

Zmiany skórne i ciała

Plamy, wyraźne zaczerwienienia	To może być nadużycie STERYDÓW lub CHEMICZNYCH ROZPUSZCZALNIKÓW
Twarz jak po spożyciu alkoholu Opadające policzki, powieki	To może być nadużycie LEKÓW NASENNYCH lub USPOKAJAJĄCYCH
Błede palce	To może być MARIHUANA
Nakłucia na ciele, zakrwawione rękawy koszuli	To może być HEROINA lub tzw. polska heroina (używanie iniekcyjne)
Znaczne ubytki wagi w krótkim czasie (zauważysz, jeśli wcześniej znałeś tę osobę)	To może być AMFETAMINA

Zapachy

Słodka woń ubrań, włosów, oddechu	To może być MARIHUANA
Niemiełe zapachy pomieszczeniu (od poszkodowanego)	To mogą być OPIATY
Silny zapach potu	To może być LSD

Zapachy chemiczne	To mogą być ŚRODKI WZIEWNE
Słodki (słodko-kwaśny) zapach w pokoju	To może być MARIHUANA

Zachowania

Niewyraźna, bełkotliwa mowa	To mogą być LEKI NASENNE lub USPOKAJAJĄCE
Wesołkowatość, bełkotliwa mowa, utrudniony kontakt	To mogą być GRZYBY HALUCYNOGENNE, LSD, DOPALACZE
Silne zaburzenia mowy, bełkot	To mogą być CHEMICZNE ŚRODKI WZIEWNE
Nadmierna gadatliwość	To może być KOKAINA lub CHEMICZNE ŚRODKI WZIEWNE
Wesołkowatość, pobudzenie ruchowe, stany euforyczne, gadatliwość	To może być MARIHUANA
Dziwne, zmienne zachowania, nielogiczne wypowiedzi	To może być LSD
Halucynacje, prowadzenie rozmów z nieobecnymi postaciami	To mogą być ŚRODKI HALUCYNOGENNE (grzybki, dopalacze)
Osuwanie się przy ścianie, utrata równowagi	To mogą być OPIATY
Zachowania ryzykowne	To może być AMFETAMINA lub KOKAINA

Pobudzenie psychoruchowe

Wyraźny przypływ energii, pobudzenie	To może być nadużycie STERYDÓW, EFEDRYNY lub PSEUDOEFEEDRYNY
Pobudzenie, ożywienie, wyraźne stany podniecenia	To może być ECSTASY, DOPALACZE
Nadaktywność, silne pobudzenie	To może być KOKAINA
Pobudzenie, nadwrażliwość, drażliwość	To może być AMFETAMINA
Podniecenie, niezdarność i nadczynność ruchowa	To może być MARIHUANA

Wyraźna agresja, pobudzenie, nadwrażliwość	To mogą być STERYDY
Niepokój psychoruchowy, zachowania agresywne	To może być KOKAINA
Nadmierna pewność siebie lub nieuzasadniony strach	To może być AMFETAMINA (szczyt działania, po ustąpieniu działania)
Silne wahania nastroju – od depresji do euforii	To może być AMFETAMINA lub DOPALACZE
Taniec z patrzeniem się w błyskające światła	To może być ECSTASY
Długotrwałe szarpanie się i pobudzenie psychoruchowe	To może być AMFETAMINA, DOPALACZE
Przewracanie się na ziemi, dziwne ruchy i nieskoordynowana mimika, bełkot	To mogą być DOPALACZE

Wyraźnie obniżony nastrój, zmiana aktywności

Zanik koordynacji ruchowej	To może być MARIHUANA lub ECSTASY (ten narkotyk w okresie aktywnego działania daje silne pobudzenie)
Zaburzona orientacja przestrzenna, brak koordynacji ruchowej	To mogą być LSD lub DOPALACZE
Problemy z koordynacją ruchową	To mogą być ŚRODKI WZIEWNE, DOPALACZE
Zaburzona orientacja przestrzenna	To może być MARIHUANA
Obniżenie aktywności, przysypianie	To mogą być LEKI NASENNE lub USPOKAJAJĄCE
Wyraźna senność, utrudniony kontakt	To mogą być LEKI NASENNE lub USPOKAJAJĄCE
Zaburzenia orientacji przestrzennej	To może być MARIHUANA
Wyraźnie niższa aktywność, zasypianie	To mogą być LEKI NASENNE lub USPOKAJAJĄCE

Objawy fizjologiczne

Gwałtowny wzrost apetytu na słodkie	To może być MARIHUANA
Zanik łaknienia	To mogą być OPIATY
Wymioty	To mogą być LEKI NASENNE lub USPOKAJAJĄCE
Zaczerwienione spojówki, okolice nosa	To mogą być ŚRODKI WZIEWNE
Zaczerwienione białka, kaszel	To może być MARIHUANA
Kichanie	To mogą być ŚRODKI WZIEWNE
Katar	To może być KOKAINA lub OPIATY
Wysoka potliwość	To może być AMFETAMINA

Inne objawy

Silne halucynacje	To mogą być GRZYBY HALUCYNOGENNE lub DOPALACZE
Eksplozja siły i kondycji	To mogą być STERYDY
Zaburzenia równowagi hormonalnej, wysypki	To mogą być STERYDY
Przemienne nastroje z utratą kontaktu	To mogą być DOPALACZE
Szybki przyrost masy mięśniowej	To mogą być STERYDY
Kichanie	To mogą być ŚRODKI WZIEWNE
Obniżona wrażliwość na ból	To może być AMFETAMINA

Osoba pod wpływem narkotyków może nie rozumieć swoich zachowań, nie potrafi się zatrzymać, nawet jeśli jej działania są SZKODLIWE dla niej i dla innych osób. Postępowanie z kimś pod wpływem narkotyków musi być spokojne, ale STANOWCZE.

W zależności od zażytego narkotyku (dopalacza) reakcje OUN i innych układów są różne. Wielu narkotekom towarzyszą także „akcesoria”.

Nazwa narkotyku	Elementy charakterystyczne dla używania substancji	Objawy użycia (zażywania) substancji
Heroina Używanie tej substancji jest wśród nastolatków bardzo rzadkie	Strzykawki i igły, małe buteleczki lub naczynia z ciemnobrązowym płynem, folie aluminiowe ze śladami przypalanej substancji, opalone tyżeczki, palniki laboratoryjne, gaza (zakrwawiona)	Zmniejszenie apetytu, czemu towarzyszy spadek masy ciała; pojawienie się nudności i wymiotów; podsychnięcie śluzówek; zwężenie źrenic i osłabienie reakcji na światło; próchnica zębów; pojawienie się zapalnych zmian na skórze (w przypadku iniekcji – zanik żył powierzchniowych). Po zażyciu: otępienie, opóźnione reakcje na bodźce zewnętrzne
Marihuana Narkotyk najczęściej używany przez nastolatków. Najczęstszy narkotyk pierwszorazowy	Bibułki i maszynki do skręcania papierosów; brązowo-szare nasionka w małych torebkach sprężynowych; silny zapach palonych liści; po wypaleniu – blade palce; kadzidełka używane do usunięcia zapachu narkotyku; fiki; fajki wodne; nagłe zainteresowanie botaniką; gadżety promujące marihuanę lub jej legalizację	Spadek koncentracji i uwagi, zaburzenia pamięci; przekrwione oczy, a czasami obrzęk górnych powiek; pocenie się; zwiększenie apetytu; bóle i zawroty głowy; kaszel; chichot (rozweselenie). Po dłuższym okresie zażywania marihuany może pojawić się spadek ogólnej aktywności i zainteresowań. Wyraźne obniżenie wyników w nauce
Benzodiazepiny i barbiturany (leki uspokajające, nasenne i przeciwlękowe) W Polsce rośnie moda na niemedyczne używanie leków.	Opakowania po lekarstwach, luźne tabletki	Uspokojenie przechodzące w senność; problemy z koordynacją ruchową; osłabienie pamięci; maskowata twarz, ślina zbierająca się w kąciach ust; zamazana mowa; zachowania podobne do reakcji poalkoholowych

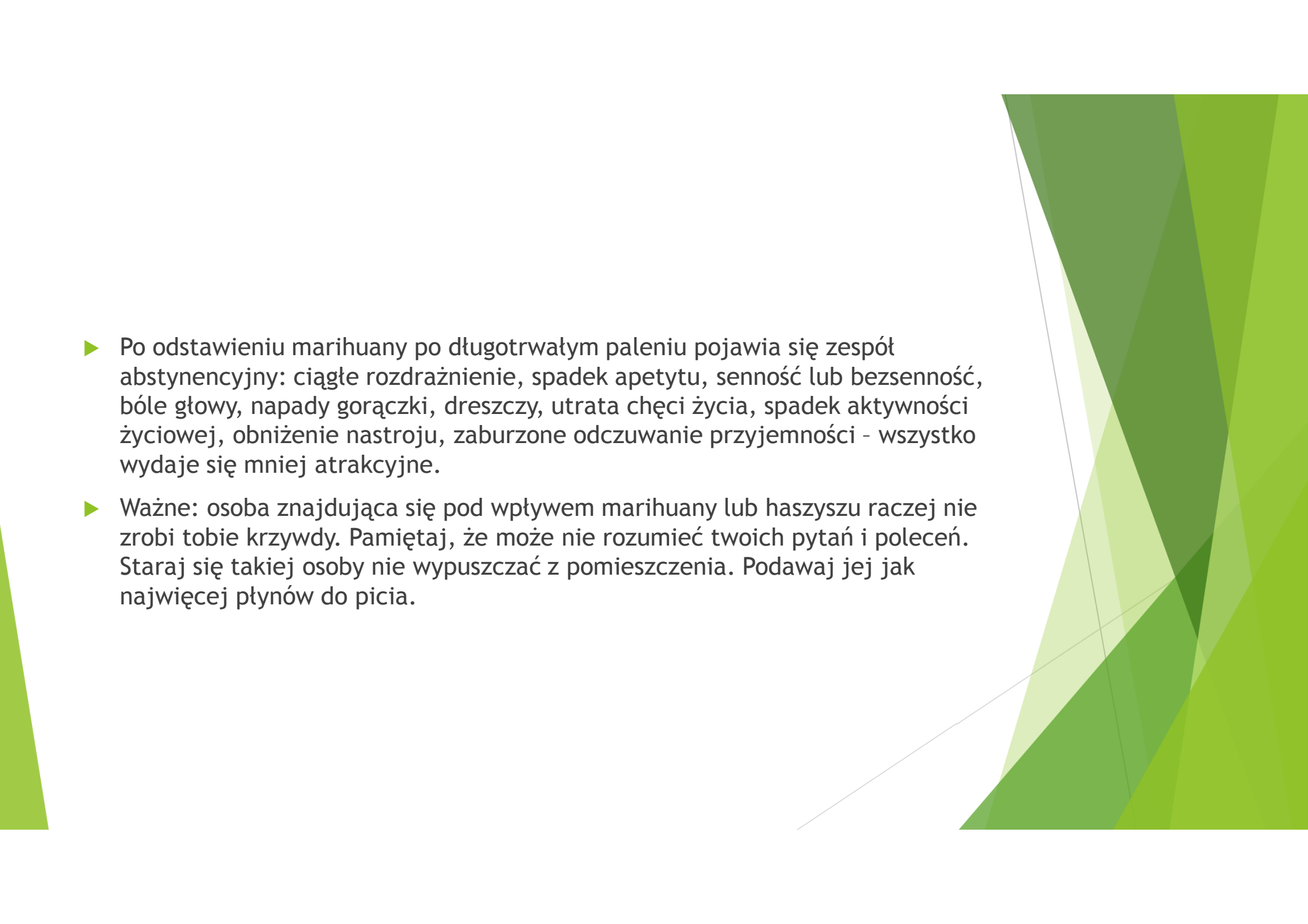
Nazwa narkotyku	Elementy charakterystyczne dla używania substancji	Objawy użycia (zażywania) substancji
Takie zachowania są promowane na niektórych stronach internetowych – zatrucia lekowe to już 1/3 ogółu zatruć		
Kokaina	Torebki strunowe ze śladami białego proszku, folie aluminiowe z białym proszkiem lub kryształkami. Małe pojemniczki ze śladami białego proszku, banknoty zwinięte w rurki, przycięte rurki do napojów ze śladami białego proszku	Wzrost aktywności i agresji; brak potrzeby snu; rozszerzenie źrenice (w trakcie bezpośredniego działania narkotyku); pobudzenie seksualne; pojawienie się potrzeby kontaktu emocjonalnego z ludźmi; zmniejszenie lęku społecznego; niewielki wytrzeszcz gałek ocznych; bladość ciała; spadek masy ciała (dłuższe używanie); chroniczny katar; zaczerwienienie powiek wokół oczu; zaczerwieniony nos pokryty krostkami; huśtawka nastrojów
Amfetamina	Białe i kolorowe tabletki lub proszek w torebkach strunowych lub folii.	Poczucie „mocy i energii”, wzmożona aktywność psychomotoryczna; bezsenność; brak łaknienia, rozszerzone źrenice (w okresie aktywnego działania narkotyku), przyspieszona praca serca i wyraźnie szybszy oddech; podwyższone ciśnienie krwi; skłonność do podejmowania ryzykownych działań, nadmierne poczucie pewności siebie lub nieuzasadniony strach. Ubocznymi objawami towarzyszącymi zażyciu są: suchość w jamie ustnej, zmiany ciśnienia tętniczego, wzmożone pocenie się,

Nazwa narkotyku	Elementy charakterystyczne dla używania substancji	Objawy użycia (zażywania) substancji
		drgawki, bóle głowy, brak łaknienia, zaburzenia żołądkowo-jelitowe, trudności w oddawaniu moczu, a po większych dawkach: silny niepokój, upośledzenie procesów myślowych, zaburzenia rytmu serca, drgawki, a w końcu śpiączka
LSD-25	Arkusze bibuły zadrukowane kwadratowymi piktogramami o boku ok. 0,5 cm, przedstawiają kolorowe postacie z bajek lub różnego rodzaju rysunki i napisy	Rozszerzenie źrenic, ograniczenie sprawności ruchowej; zaburzenia pamięci i prawidłowego wnioskowania, osłabiony kontakt; LSD powoduje zaburzenia psychiczne charakteryzujące się ogólnym pobudzeniem, zmianami nastroju (euforia, depresja, uczucie strachu), zamroczeniem, omamami wzrokowymi, zmianami osobowości (depersonalizacja), zaburzeniami w odbieraniu wrażeń, dezorientacją w czasie i przestrzeni
Grzybki halucynogenne	Susz grzybków	Halucynacje, zawroty głowy, trudności w kontaktach z otoczeniem, „pływanie” ciała, duszności, drżenie ciała, torsje, możliwe wymioty
Ecstasy	Różnego kształtu tabletki lub drażetki z wytłoczonymi na nich wzorami, symbolami i motywami (tzw. logo producenta)	Wzmoczona aktywność, podwyższenie nastroju, euforia, agresywność; zaburzenia snu, brak apetytu, omdlenia, wymioty, podwyższone ciśnienie, zaburzenie pracy serca, wzrost temperatury ciała, możliwe odwodnienie, występowanie zaburzeń pracy nerek i wątroby

Nazwa narkotyku	Elementy charakterystyczne dla używania substancji	Objawy użycia (zażywania) substancji
Dopalacze (psychostymulanty)	Kolorowe opakowania (często zadrukowane postaciami z kreskówek), torebki strunowe, fiki, fajki	Krwawienia z nosa; silne pobudzenie psychomotoryczne; zachowania „fazowe” – naprzemienne pobudzenie, radość, „odlot”, chwilowy powrót do świadomości, rzucanie się na ziemię. Brak kontaktu, opóźnione odpowiadanie, bełkotliwa mowa, dziwne zachowania, bełkot
Lotne rozpuszczalniki	Waciki, szmatki, opakowania po rozpuszczalnikach, gazach	Zaczerwienione białka, krwawienie z nosa, bełkotliwa mowa, halucynacje

Jak działają marihuana i haszysz?

- ▶ Doznania towarzyszące używaniu konopi zależą od stężenia THC (delta-9-tetrahydrocannabinol), wielkości dawki, cech osobowości, indywidualnych predyspozycji człowieka, stanu emocjonalnego w momencie przyjęcia.
- ▶ Narkotyk działa intensywnie ok. 45 minut.
- ▶ Bezpośrednim efektem palenia są odprężenie, lekka euforia, poprawa humoru, aż do wesołkowatości i poczucie, że czas płynie wolniej.
- ▶ Większe dawki mocniejszych odmian powodują dezorientację, niepokój, panikę i halucynacje.
- ▶ Warto zwrócić uwagę na: zapach palonych liści, słodkawą woń oddechu, włosów, ubrania; brązowo-szare liście i nasionka, zielony tytoń; fifki, fajki, bibułę papierosową; gadatliwość, napady śmiechu, chichot; przekrwione oczy, kaszel, suchość w ustach; zwiększone łaknienie, apetyt na słodkie; zaburzenia koordynacji ruchowej i orientacji przestrzennej; wzrost ciśnienia krwi i przyspieszone tętno.

-
- The background of the slide features abstract, overlapping green geometric shapes, primarily triangles and polygons, in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect.
- ▶ Po odstawieniu marihuany po długotrwałym paleniu pojawia się zespół abstynencyjny: ciągłe rozdrażnienie, spadek apetytu, senność lub bezsenność, bóle głowy, napady gorączki, dreszczy, utrata chęci życia, spadek aktywności życiowej, obniżenie nastroju, zaburzone odczuwanie przyjemności - wszystko wydaje się mniej atrakcyjne.
 - ▶ Ważne: osoba znajdująca się pod wpływem marihuany lub haszyszu raczej nie zrobi tobie krzywdy. Pamiętaj, że może nie rozumieć twoich pytań i poleceń. Staraj się takiej osoby nie wypuszczać z pomieszczenia. Podawaj jej jak najwięcej płynów do picia.

Jak działa amfetamina?

- ▶ Jest silnym środkiem pobudzającym, który działając na układ nerwowy wywołuje przepływ energii, poczucie mocy i pewności siebie.
- ▶ Najczęściej jest przyjmowana drogami pokarmowymi, ale bywa palona.
- ▶ Pod jej wpływem następuje: podwyższenie nastroju, wzmożona aktywność, poczucie wydolności fizycznej i psychicznej. Amfetamina zmniejsza potrzebę snu i łaknienia. Działa intensywnie 30-60 minut.
- ▶ Jej używanie powoduje: rozszerzenie źrenic, przyspieszoną pracę serca, podwyższa ciśnienie krwi i tętno, wywołuje zawroty głowy, suchość w ustach, zwiększone wydalanie moczu.
- ▶ Główne objawy działania amfetaminy: przyptyw energii, gadatliwość, przyspieszony oddech, wzmożona aktywność ruchowa, nerwowość, drażliwość, zwiększona agresywność, wahania nastroju od euforii do depresji, zaburzenia snu (bezsenność, długotrwały sen), zmniejszony apetyt, wychudzenie, zaczerwienienia skóry, wysypka, wymioty, omdlenia.
- ▶ Po większych dawkach może wystąpić znaczne pobudzenie psychoruchowe, słowotok, silne pocenie się, wzrasta skłonność do zachowań agresywnych.

Ważne: osoby pod wpływem amfetaminy lub jej 10-krotnie silniejszej odmiany metaamfetaminy mogą być bardzo agresywne. Raczej się z nimi nie siłuj. W przypadku ataku postępuj zgodnie z podanymi wcześniej procedurami. Jeśli to możliwe, nie wypuszczaj takiej osoby z pomieszczenia.

Jak działa ecstasy?

- ▶ Ma właściwości stymulujące i halucynogenne. W małych dawkach wywołuje efekt podobny do amfetaminy, w wysokich dawkach wywołuje efekt podobny do amfetaminy, w wysokich przypomina działanie LSD. Narkotyk może działać nawet 3-4 godziny.
- ▶ Po zażyciu pojawiają się euforia i przyływ energii, a także uczucie silnej więzi z otoczeniem i wielkiej „miłości” do świata. Czasami pojawia się pobudzenie seksualne.
- ▶ Zmysły są wyostrzone, odbiór kolorów i dźwięków staje się silniejszy, znikają senność i zmęczenie, dlatego używana jest często przez młodzież podczas całonocnych imprez tanecznych.
- ▶ Podnosi ciśnienie krwi, przyspiesza tętno i oddech, silnie rozszerza źrenice. Większe dawki mogą powodować nieregularne bicie serca, bóle w klatce piersiowej, nudności, silne napięcie mięśniowe, zgrzytanie zębami i szczękoscisk.

- ▶ Gdy mija podwyższony nastrój, występuje poczucie lęku, niepokój, zdarzają się napady paniki.
- ▶ Używanie ecstasy można rozpoznać po popękanych naczynekach krwionośnych na twarzy, rozszerzonych źrenicach, pobudzeniu, braku koordynacji psychoruchowej, okazywaniu nadmiernych uczuć sympatii nieznanym osobom.

WAŻNE: silne pobudzenie do aktywności prowadzi do odwodnienia organizmu stanowiącego zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia (przegrzanie). Jeśli masz pewność, że to było ecstasy, a jego bezpośrednie działanie ustąpiło, poszkodowanemu można podać do picia wodę.

Jak działa LSD?

- ▶ Narkotyk jest przyjmowany głównie drogami pokarmowymi (lizanie listków z substancją aktywną). LSD to substancja szybko i łatwo wchłaniająca się z przewodu pokarmowego i błon śluzowych. Po dotarciu do mózgu uruchamia reakcje biochemiczne wywołujące zmiany w percepcji zmysłowej, a także w nastroju. Narkotyk działa bardzo intensywnie od 45-75 minut.
- ▶ Charakterystyczne dla LSD są zniekształcenia wzrokowe, słuchowe, wzmożony jest odbiór kolorów, światła i dźwięków określane często jako „widzenie dźwięków i słyszenie barw” oraz zmiany w odczuwaniu czasu i przestrzeni.
- ▶ Zarówno rodzaj halucynacji, jak i ich treści są uzależnione od cech indywidualnych osoby używającej, jej nastawienia i stanu psychicznego.
- ▶ Pod wpływem działania narkotyku występują: rozszerzenie źrenic, wzrost temperatury ciała, wzrost ciśnienia krwi, zawroty głowy, przyspieszenie tętna, drżenie, kołatanie serca, pocenie się, niewyraźne widzenie i mowa.
- ▶ Kluczowe objawy to: rozszerzone źrenice słabo reagujące na światło, nieracjonalne wypowiedzi, bełkotliwa mowa, zachowania wskazujące na przeżywanie urojeń, zmiany nastroju od euforii do depresji, wymioty, senność lub bezsenność.

WAŻNE: osoba znajdując się pod wpływem tego narkotyku może całkowicie nie rozumieć sytuacji zewnętrznej, przez co zachowania mogą skutkować zagrożeniem jej zdrowia i życia. Nie powinno się wypuszczać jej z pomieszczenia.

Jak działają opiaty?

- ▶ Narkotyki zaliczane do grupy opiatów (opium, morfina, heroina) są używane głównie doustnie, dożylnie lub palone. Z kolei kodeina i metadon są przyjmowane najczęściej drogami pokarmowymi. Narkotyk działa intensywnie ok. 60 minut.
- ▶ Najczęściej używanym nielegalnym opiatem jest heroina, którą przyjmuje się poprzez wdychanie oparów z podgrzewanej folii metalowej, wciąganie przez nos, lub w zastrzykach dożylnie, rzadko domięśniowo. Droga iniekcyjna powoduje szybkie działanie narkotyku.
- ▶ Wszystkie opiaty tłumią odczucie bólu, lęku, gniewu, dają uczucie odprężenia i euforii. Przy wyższych dawkach obserwuje się spowolnienie ruchów i mowy, senny wyraz twarzy i zapadanie w sen. Kontakt z taką osobą jest bardzo utrudniony. Charakterystyczny jest wygląd oczu - zwężone źrenice (szpileczkowate), szkliste oczy, opadające powieki, źrenice słabo reagują na światło.
- ▶ Klasyczne objawy to: wysięk z nosa, ślady nakłuć na ciele, zwężenie źrenic, opadające powieki, szkliste, wodniste oczy, powolna, bełkotliwa mowa, bóle brzucha, biegunka, nudności, wymioty, zaparcia, bóle stawowo-mięśniowe, zaburzenia snu i utrata łaknienia, potliwość, rozdrażnienie.

WAŻNE: w okresie bezpośredniego działania narkotyku poszkodowany może nie słyszeć pytań i nie potrafi ocenić naszych działań. Zalecamy jak najszybsze powiadomienie pogotowia.

Reakcje po podaniu tzw. pigułki gwałtu

- ▶ Substancje tego typu podawane są najczęściej drogami pokarmowymi (rozpuszczane w płynach). Ponieważ nie mają smaku, zapachu i koloru mogą być podawane w sposób skryty. Narkotyki działają ok. 50-60 minut.
- ▶ Najczęściej jako pigułka gwałtu używany jest kwas gamma-hydromasłowy określany jako GHB. Podany w małych ilościach działa podobnie, jak alkohol, dając uczucie rozluźnienia. Jednocześnie silnie osłabia czujność i opór seksualny.
- ▶ Osoba pod wpływem tego narkotyku nie pamięta przebiegu zdarzeń i jest podatna na wykonywanie poleceń. Przy większych dawkach może powodować: uczucie oszołomienia, zawroty głowy, zaburzenia równowagi, problemy z logicznym i wyraźnym mówieniem, senność.
- ▶ W zależności od dawki oraz odporności organizmu, GHB może być niebezpieczny dla życia. Jest niewielka różnica pomiędzy dawką wywołującą pożądane efekty, a dawką toksyczną, dlatego łatwo jest przedawkować.
- ▶ Objawy przedawkowania: mdłości, torsje, oczopląs, utrata równowagi oraz trudna do opanowania śpiączka. Wywołuje stany nieświadomości i amnezji bez utraty przytomności. Ma silne działanie obezwładniające, w wyniku czego osoba po ich zażyciu jest całkowicie bezradna.
- ▶ Kluczowe niebezpieczeństwo to niekontrolowane kontakty seksualne.

WAŻNE: osoba, której podano GHB, potrzebuje szybkiej konsultacji medycznej, gdyż w wyniku przedawkowania może nastąpić utrata przytomności i zgon.

cdn.

Już wkrótce ostatnia część:

- Jeszcze raz o dopalaczach – co powinniśmy wiedzieć?
- Czynniki ochronne.

Na podstawie książki prezentację przygotowała Olimpia Kowal-Gadecka.